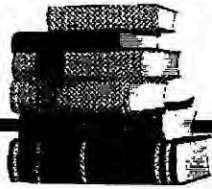

Άργος Τύπου
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ ΤΥΠΟΥ

ΟΛΓΑ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ

ΙΔΑΝΙΚΑ ΤΑΞΙΔΙΑ

Η Ελλάδα στη γαλλική ταξιδιωτική λογοτεχνία
1550-1821

Βιβλίο

Ιδανικά ταξίδια

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: ΟΛΓΑ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ, 2003

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΓΓΕΛΗΣ

γράφει με τρόπο αριστοτεχνικό, συνεπή και ουσιαστικό, όχι απλώς και μόνο τις απόψεις των γάλλων ταξιδιωτών, αλλά και τις αφορμές και τις συνέπειες των αντιλήψεών τους. Θερμά συγχαρητήρια στη συγγραφέα αυτού του βιβλίου που θα έπρεπε να το διαβάσουν όλοι οι Έλληνες. Μας αφορά.

Θα πρέπει κανείς να είναι θερμός φιλέλληνας, να τον πληγώνει μέχρι αίματος μέσα του το αίσθημα της πατρίδας, ώστε να αντέχει να ζει αυτή την ολοένα εξαπλούμενη βαρβαρότητα και τον ξεπεσμό των νεοελλήνων. Έρχονται, όμως - σπανίως αλλά κάποτε έρχονται -, κάποια βιβλία που μας προσφέρουν μια αιφνιδιαστική ψυχική ανάταση γιατί το πάθος τους συνταυτίζεται με τον δικό μας βηματισμό, γιατί οι ρομαντικές εξιδανικεύσεις τους βρίσκουν απευθείας ανταπόκριση στη δική μας καρδιά που την κάνει απ' το τίποτα να ονειρεύεται και να χαμογελά. Χρωστώ αυτό το ενθουσιαστικό εισαγωγικό ξεκίνημα σ' ένα βιβλίο του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τραπέζης, το έργο του οποίου συνεχίζει τώρα επάξια, απ' τη θέση του αλησμόνητου Κάσδαγλη, ο κ. Διονύσης Καψάλης.

Το λαμπρό βιβλίο της κ. Αυγουστίνου περιγράφει ακριβώς την εικόνα της Ελλάδας στη γαλλική ταξιδιωτική λογοτεχνία κατά την περίοδο 1550 - 1821. Ας μη θεωρηθεί, όμως, ότι οι ενθουσιώδεις ρομαντικοί συγγραφείς που κατέφταναν στη χώρα μας τρέφοντας απεριόριστο θαυμασμό για το κλασικό της παρελθόν (και μόνο γι' αυτό) εθελουφλούσαν μπροστά στην εδώ επικρατούσα αθλιότητα ή ότι τα κίνητρά τους ήταν πάντοτε αγαθά κι ανιδιοτελή. Σπανίως εκφράζονταν με συμπόνια για τους σκλαβωμέ-

νους και ταλαιπωρημένους Έλληνες, τους οποίους άλλωστε θεωρούσαν ανάξιους του παρελθόντος τους, ενώ συχνότατα φρόντιζαν να κλέβουν κι απ' τους αρχαιολογικούς θησαυρούς. Απ' τον ευγενή Μπαρτελεμύ του νέου Ανάχαρηση ως τον περιφρονητικό Βιλλουαζόν, απ' τα αισθήματα ευσπλαχνίας και λύπης του Βιλλαμόν ή του Σουαζέλ - Γκουφιέ ως τον επιδειξιμανή Νουαντέλ, τα αισθήματα κι οι απόψεις για τους Έλληνες ποικίλλουν. Το αυξημένο, πάντως, ενδιαφέρον της Γαλλίας για την Ελλάδα, είτε με αρνητική είτε με θετική χροιά, μπόρεσε σταδιακά και με την επίδραση των ριζοσπαστικών ιδεών του φιλελεύθερου ουμανισμού των Διαφωτιστών να εξελιχτεί σε πραγματικό φιλελληνικό κίνημα. Έτσι, η υποδούλωση των Ελλήνων στον τούρκο δυναστή άρχισε σιγά - σιγά ν' αντιμετωπίζεται ως παραβίαση των φυσικών δικαιωμάτων του ανθρώπου και μάλιστα των κατοίκων εκείνης της χώρας που υπήρξε το λίκνο του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Το όραμα, λοιπόν, μιας αναγεννημένης Ελλάδας που θα μπορούσε ως ελεύθερη πια χώρα να βρεθεί και πάλι κοντά στη Δύση χάρη στην κλασική της καταγωγή δημιουργήθηκε απ' τις αποστολές των Γάλλων εκείνης της εποχής. Ήταν οι ίδιοι, άλλωστε, που διεκδίκησαν με τρόπο ενεργό την πολιτική μας χειραφέτηση, υποστηρίζοντας υλικά (όπλα, χρήματα) και πνευματικά (κινητοποίηση κοινής γνώμης, προ-

σωπική επιρροή) τους επαναστάτες του 1821.

Πρόκειται, τελικά, για ένα ανάγνωσμα αληθινά συναρπαστικό. Μας γνωρίζει μια αρκετά σκοτεινή κι άγνωστη για τους περισσότερους περίοδο του ελληνισμού, αναφέρει ιδιαίτερες λεπτομέρειες απ' τη ζωή των «θαγαζών» που προξενούσαν εντύπωση στους «ανώτερους» Γάλλους περιηγητές, οι οποίοι βιαστικά κι ανυπόμονα οδηγούνταν συχνά σε άκριτα συμπεράσματα σχετικά με τη χώρα. Για 'κείνους, όμως, που παρέμεναν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα εδώ, φαίνεται πως ο τόπος έκρυβε πάντοτε απροσδόκητα δώρα: ο Σουαζέλ - Γκουφιέ εκφράζει τη μεγάλη του έκπληξη όταν απρόσμενα συναντά στο ξερονήσι της Πάτμου έναν καλόγερο που τον ρωτά, πριν από καθετί άλλο, εάν ακόμα ζει ο Βολταίρος! Απ' την αντίθεση, επίσης, μεταξύ Σατωβριάνδου και Αβραμιάτη καταλαβαίνουμε τις αντιθέμενες αντιλήψεις μεταξύ ευρωπαίων και νεοελλήνων για το ελληνικό παρελθόν. Για τους πρώτους, η Ελλάδα ήταν απλώς ένα πεδίο αρχαιολογικής κι ακαδημαϊκής μελέτης, πηγή καλλιτεχνικών και ποιητικών θεμάτων. Για τους δεύτερους, μια κληρονομιά απ' την οποία αντλούσαν υπερηφάνεια και αξιοπρέπεια.

Η βραβευμένη, διεξοδική έρευνα της κ. Όλγας Αυγουστίνου συνιστά ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον ανάγνωσμα, ένα αποδιδαιτάτο έργο που κατα-